

Ти готуєш людей для науки і праці,
Ти даєш людям крила, а крила здимають в політ!

Абітурієнту-99 * Спецвипуск

Число 7-8 (138-139)

ЯК

СТАТИ

СТУДЕНТОМ

СУМСЬКОГО

ДЕРЖАВНОГО

УНІВЕРСИТЕТУ

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Правила прийому

Розповідь про спеціальності

Інформаційні матеріали

Наші спеціальності

ДЕННЕ ВІДДІЛЕННЯ:

- переклад;
- правознавство;
- фінанси;
- економіка підприємства;
- менеджмент організацій;
- екологія та охорона навколишнього середовища;
- прикладна математика;
- динаміка і міцність;
- інформаційні технології проектування;
- прикладне матеріалознавство;

- технологія машинобудування;
- металорізальні верстати та системи;
- інструментальне виробництво;
- гідравлічні та пневматичні машини;
- обладнання хімовиробництва і підприємств будматеріалів;
- холодильні машини і установки;
- компресори, пневмоагрегати та вакуумна техніка;
- фізична та біомедична електроніка;

- електронні прилади та пристрої;
- електронні системи;
- системи управління і автоматики;
- лікувальна справа.

ЗАОЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ (напрями підготовки):

- право;
- економіка і підприємництво;
- прикладна математика;
- інженерна механіка;
- електроніка.

Університет знаходиться:
вулиця Суми,

вулиця Римського-
Урсакова, 2

поштовий індекс 244007

ПЕРЕКЛАД

Кафедра "Перекладу" Сумського державного університету готує спеціалістів широкого профілю, які працюватимуть у якості філологів та перекладачів з рідної мови на іноземну (англійську, німецьку) та навпаки. Випусникам буде надано право працювати в системі освіти та перекладачами на виробництві. За роки навчання студенти оволодіють дисциплінами гуманітарного, філологічного та професійного циклів. Серед них чільне місце посідають такі предмети, як "Вступ до перекладознавства", "Загальна теорія перекладу", "Послідовний та синхронний переклад", "Автоматизований переклад", "Письмовий переклад на рідну мову" та ін. Студенти також вивчають загальноосвітні дисципліни.

На кафедрі працюють висококваліфіковані викладачі, 50% із яких мають вчені ступені та наукові звання. Викладачі та студенти, як переможці грантів, виїждять за кордон з метою підвищення професійної кваліфікації. Інтенсифікація навчання здійснюється шляхом ефективної організації навчального процесу, самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Кафедра перекладу Сумського держуніверситету є єдиною у Східному регіоні України, що готує перекладачів-філологів.

ФАХОВИЙ СПЕКТР СУМДУ

В одній із лекційних аудиторій

ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА

Передбачається підготовка фахівців за трьома спеціалізаціями: "Програмне забезпечення обчислювальних машин і систем", "Математична фізика і математичне моделювання", "Комп'ютерне моделювання фізичних процесів".

Фахівці профілю "Програмне забезпечення обчислювальних машин і систем" матимуть знання з математичного і програмного забезпечення комп'ютерної техніки, опанують сучасні інформаційні технології. Як програмісти, вони зможуть ефективно експлуатувати обчислювальну техніку, застосовувати готові пакети програм і створювати нові. При підготовці програмістів акценти будуть зроблені на освоєнні сучасної комп'ютерної техніки, ліцензійних програмних продуктів, методів використання оптимальних і надійних програм. Передбачається підготовка з математичної економіки, вивчення нових комп'ютерних технологій, комп'ютерного зв'язку, мережі Internet тощо.

Поглиблені знання фізико-математичних дисциплін дозволять фахівцям профілів "Математична фізика і математичне моделювання" та "Комп'ютерне моделювання фізичних процесів" виявляти виробничі та наукові задачі, що потребують застосування математичних методів, оволодіють професійними навичками створення комп'ютерних і математичних моделей різних процесів (моделювання віртуальних явищ і просторів, хаотичних і стохастичних систем, нелінійних і аномальних явищ та ін.

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ І АВТОМАТИКИ

Підготовка інженерів з цієї спеціальності здійснюється за наступними напрямками профілізації:

- управління в інформаційних системах;
- управління в технологічних системах;
- управління в електротехнічних системах.

Спеціалістові за спеціальністю "Системи управління і автоматика" надається кваліфікація інженера систем-техніка.

Спеціальну підготовку здійснює кафедра "Комп'ютеризованих систем управління".

Спеціальність є широкопрофільною. Актуальність її визначається сучасним станом та перспективами розвитку промислового виробництва, транспорту, зв'язку, нафтобудування, газопостачання та ін. Наші випускники мають високий рівень комп'ютерної підготовки, здатні обслуговувати системи автоматизації та управління і створювати нові комп'ютеризовані системи управління будь-якими технічними й організаційно-економічними об'єктами на базі сучасних інформаційних технологій.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЕКТУВАННЯ

З 1998 р. на кафедрі "Основи проектування машин" почалась підготовка спеціалістів вищої кваліфікації в галузі комп'ютерних наук зі спеціальності "Інформаційні технології проектування".

Студенти в процесі навчання отримують необхідну підготовку для проектно-конструкторської та виробничо-технологічної діяльності на підприємствах машинобудування з застосуванням сучасних комп'ютерних технологій відповідного галузевого напрямку. Це, природно, передбачає поглиблене вивчення іноземних мов, перш за все, англійської.

Місцями працевлаштування випускників будуть проектно-конструкторські й технологічні організації, підприємства машинобудівного комплексу і технологічні організації, будь-які установи й підприємства.

Спеціалізація
випускників
про-

ходить у двох напрямках:

— конструкторська, що дозволить фахівцю оволодіти математичним і технічним забезпеченням САПР, а також використовувати методи системного аналізу та синтезу виробів машинобудування;

— технологічна, що дозволить моделювати і оптимізувати технологічні процеси виготовлення промислової продукції.

Після закінчення університету випускник умітиме:

— кваліфіковано експлуатувати сучасну комп'ютерну техніку, обґрунтовано обирати й використовувати існуюче програмне забезпечення, працювати в умовах комп'ютерних технологій, обирати й аналізувати об'єкти комп'ютеризації;

— конструювати машинобудівну продукцію з використанням сучасних комп'ютерних комплексів та програмного забезпечення;

— розробляти технологію виготовлення машин, їх вузлів та деталей, обирати оптимальні умови проведення цих процесів;

— кваліфіковано використовувати інформаційні технології, володіти різноманітними графічними та математичними пакетами тощо.

ПРАВознавство

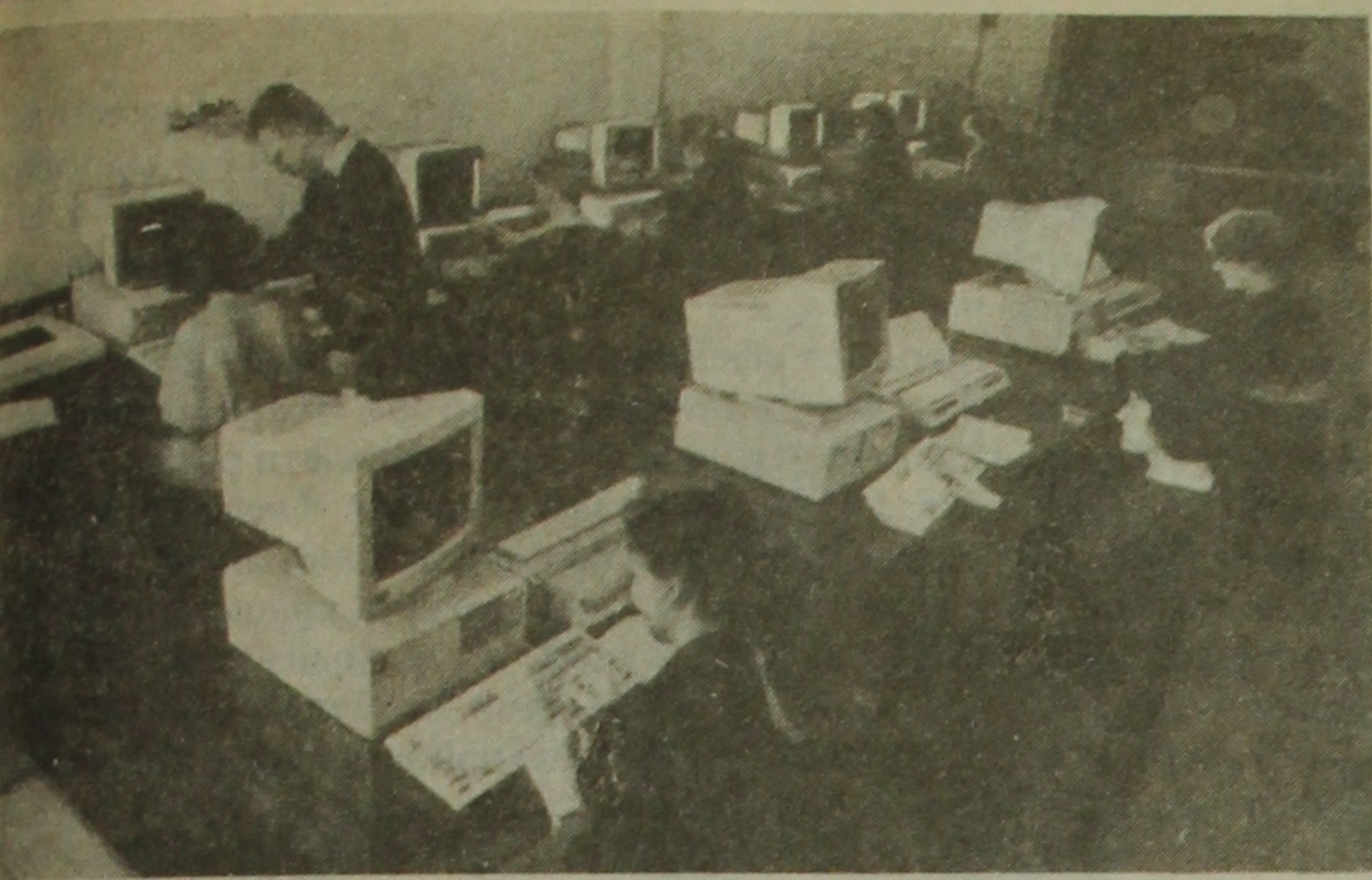
Головною метою юридичного факультету стане підготовка юристів, насамперед господарсько-правової спеціалізації. Реалізацію цієї мети університет вбачає в розвитку всебічної освіти з використанням досвіду університетів класичного типу, втіленні передових активних форм методів навчального процесу, ефективному поєднанні теоретичного навчання з практичною підготовкою.

Одержання юридичної освіти в університеті передбачає всебічну підготовку юристів згідно з вимогами світового рівня, що пред'являються до юридичної діяльності.

Молодший спеціаліст права здійснює професійну діяльність у сфері юридичної практики, що пов'язана з оцінкою юридичних фактів, тлумаченням норм права, здійсненням юридично значущих дій, юридичною кваліфікацією та наданням юридичної консультації.

З урахуванням вимог ринку праці прогнозовано зоною можливої професійної діяльності молодшого спеціаліста права може бути робота на посадах: помічника голови суду, судового виконавця, консультанта нотаріальної контори, інспектора відділу запису актів громадського стану, інспектора відділу соціального захисту населення, інспектора відділу працевлаштування, а в системі МВС — дізнавача, дільничного інспектора тощо.

Професійні правові знання формуються з широких і міцних знань системи права, її основних принципів і тенденцій розвитку, впевненості у необхідності всебічного наращення цих знань у процесі здійснення своєї діяльності, майстерного уміння користування певним арсеналом юридичних засобів при розборі будь-якої юридичної справи.

Один із комп'ютерних класів

ФАХОВИЙ СПЕКТР СУМДУ

ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО

Передбачається підготовка фахівців-машинобудівників широкого профілю. У ході навчання студенти вивчають різноманітні методи проектування інструменту та технологію його виготовлення. В роботі використовуються сучасні засоби: комп'ютерна графіка, розрахунки на ЕОМ. Вивчається передовий вітчизняний та зарубіжний досвід. Студенти отримують навички роботи: в бібліотеках, проведення патентного пошуку, спілкування в Internet, беруть участь (та виборюють перші місця) у міжвузівських олімпіадах, що засвідчує високий рівень теоретичної та практичної підготовки. Ця спеціальність має найвищу акредитацію, тому крім спеціалістів, випускаються також і магістри.

Під час навчання приділяється велика увага вивченню іноземних мов. Студенти знайомляться з економічними законами функціонування підприємств та фірм. Випускники можуть оцінювати розроблені машини та процеси щодо економічних показників.

Різноманітна технічна та гуманітарна підготовка дозволяє випускникам почувати себе впевнено в багатьох життєвих ситуаціях. Вони працюють на машинобудівних підприємствах технологів, конструкторами, у відділах автоматизованого проектування, керують підрозділами та фірмами усіх форм власності. Знаходять себе також у галузях, не пов'язаних безпосередньо з машинобудуванням. Знання комп'ютерних технологій та різноманітні фундаментальні знання дають можливість працювати у банківських структурах, ремонтних організаціях, сільському господарстві, галузі менеджменту тощо.

МЕТАЛОРІЗАЛЬНІ ВЕРСТАТИ ТА СИСТЕМИ

Випускник спеціальності "Металорізальні верстати та системи" може працювати в машинобудівній промисловості й інших галузях, пов'язаних з організацією і підготовкою виробництва, виробництвом і збутом продукції машинобудівного призначення, а також у підрозділах і цехах ремонтних служб підприємств усіх форм власності, наукових конструкторсько-технологічних і проектних організацій на посаді:

- інженер-конструктор, інженер-технолог;
- механік цеху;
- начальник відділу технічного контролю;
- майстер, старший майстер, начальник дільниці;
- заступник начальника цеху;
- начальник цеху ремонту верстатів;
- інженер відділів праці і зарплати, стандартизації, організації виробництва, постачання, збуту і т. п.;

— лаборант кафедр навчальних закладів технічного профілю (вузи, коледжі, ПТУ).

Від 50 до 100% дипломних проектів вони виконують на ЕОМ, що свідчить про високий рівень. Тому вони можуть знайти собі застосування не лише у виробництві, але й у менеджменті, банківській справі та інших галузях, де широко застосовується комп'ютерна техніка.

Рівень технологічної підготовки випускників дуже високий, бо зробити верстат високої точності набагато складніше, ніж зробити точну деталь на ньому.

Про рівень комп'ютерної підготовки говорить той факт, що студенти цієї спеціальності на Всеукраїнських олімпіадах займають тільки призові місця.

У 1998 році кафедра одержала найвищий рівень акредитації, що дозволяє випускати не тільки спеціалістів, а й магістрів.

ГІДРАВЛІЧНІ І ПНЕВМАТИЧНІ МАШИНИ

Ведеться підготовка інженерів у галузі прикладної гідромеханіки. Теоретичною базою спеціальності є: механіка рідини та газу, термодинаміка, теорія автоматичного керування, машинознавство. Навчальним планом спеціальності передбачається поглиблена фізико-математична та комп'ютерна підготовка випускників.

Фахівці цієї спеціальності зможуть на промислових підприємствах, у наукових, конструкторських і проектних організаціях:

- досліджувати робочий процес, розробляти й удосконалювати конструкції насосного обладнання і вітроенергетичних установок, гідравлічних і пневматичних двигунів, компресорних і вентиляційних установок;

— проектувати гідро- і пневмоапаратуру, проводити її випробування на стендах та в умовах експлуатації;

— організовувати виробництво, складати і регулювати гідравлічні та пневматичні машини, гідроприводи і пристрої гідропневмоавтоматики;

— експлуатувати гідравлічні і пневматичні мережі: системи водопостачання та водовідведення населених пунктів і промислових зон, нафтових і газових промислів, технологічних ліній електростанцій і цукрових заводів, широкого кола підприємств іншого призначення.

Великий досвід підготовки фахівців цієї спеціальності, викладацький склад і матеріально-технічна база СумДУ забезпечують підготовку спеціалістів найвищого гатунку.

ТЕХНОЛОГІЯ МАШИНОБУДУВАННЯ

Спеціальність "Технологія машинобудування" завжди була і є однією з престижних в усіх розвинутих країнах світу. Тільки технологи-машинобудівники, володіючи "ноу-хау" виробництва, здатні забезпечувати конкурентноспроможність продукції, тим самим підтримувати на належному рівні обороноздатність держави та життєві умови її населення.

Сучасні машинобудівники, які володіють комп'ютерною технікою, знанням технології та обладнання, економічними знаннями, потрібні державі на підприємствах усіх форм власності.

ДИНАМІКА І МІЦНІСТЬ

Підготовка бакалаврів, спеціалістів та магістрів ведеться по спеціалізації "Вібронадійність та герметичність насосного і компресорного обладнання". В межах цієї спеціалізації студенти навчаються за двома профілями: "Комп'ютерна технологія розробки систем герметизації" і "Комп'ютерна діагностика та прогнозування надійності динамічних систем".

Випускники отримують необхідні знання та набувають вміння проводити наукові дослідження, розрахунки і конструювання сучасних вібронадійних, герметичних та екологічно безпечних машин. Після закінчення університету працюють в НДІ, КБ та на підприємствах, котрі розробляють, виготовляють і експлуатують насоси та компресори для різних галузей промисловості.

Спеціальність "Динаміка і міцність" надає унікальну можливість розвинути та реалізувати за гідну винагороду творчий потенціал випускників.

ОБЛАДНАННЯ ХІМІЧНИХ ВИРОБНИЦТВ І ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Кафедра "Хімічна техніка і промислова екологія" готує бакалаврів, магістрів і інженерів-механіків зі спеціальності "Обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів", а також має постійно діючі аспірантури для підготовки наукових кадрів зі спеціальності "Машини та апарати хімічних виробництв".

Випускники добре володіють принципами організації технологічних процесів хімічних виробництв, знають будову, принцип роботи і конструктивні особливості основного обладнання, вміють проектувати, розраховувати, конструювати, досліджувати і експлуатувати різні види обладнання хімічних, харчових, нафтопереробних виробництв і підприємств будівельних матеріалів.

Спеціалісти — випускники кафедри — працюють на хімічних виробництвах, машинобудівних заводах, промислових підприємствах, у конструкторських бюро, лабораторіях, науково-дослідних закладах галузевого та академічного профілю на посадах головних спеціалістів, механіків цехів, майстрів дільниць, інженерів-конструкторів, інженерів-дослідників, наукових працівників та інших.

КОМПРЕСОРИ, ПНЕВМОАГРЕГАТИ ТА ВАКУУМНА ТЕХНІКА

Підготовка інженерів-механіків по цій спеціальності ведеться для таких напрямів діяльності:

- розробка та експлуатація компресорних машин і механізмів, пневмомереж і систем пневмоавтоматики виробничих підприємств;
- експлуатація систем газопостачання природного газу по газопроводах;
- розробка та експлуатація вакуумних систем і вакуумного обладнання;
- праця на підприємствах газоподібного пального для заправки автотранспорту й авіаційно-космічних комплексів.

ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Хто вибере цю спеціальність, той оволодіє глибокими знаннями в сфері охорони навколишнього середовища, економіки природокористування, ефективного ресурсозбереження, проектування та розробки природоохоронного обладнання, буде мати навички проведення екологічної експертизи технологічних проектів.

Випускникам присвоюється кваліфікація інженера-еколога, який може працювати:

- в промисловому комплексі: експлуатація природоохоронного обладнання, розробка та проектування безвідходних екологічно чистих технологій, проведення екологічних експертиз діючих промислових комплексів, організація і управління роботою служб по охороні навколишнього середовища і т.ін.;

- в будівництві: екологічна експертиза об'єктів будівництва, що проектуються, різновидів будівельних майданчиків, проектування забудови з урахуванням охорони навколишнього середовища, відновлення зон, зайнятих під будівництво;

- в сільському господарстві: організація й управління використанням лісів, пасовищ, тваринницьких ферм та їх очисних споруд, знищення відходів тваринництва і стічної води, організація та контроль за раціональним використанням мінеральних добрив, охорона і відновлення природного шару ґрунту;

- в міських службах комунального господарства, водоканалах та очисних спорудах, санітарно-гігієнічних зон, контроль за станом навколишнього середовища, роботою промислових підприємств;

- у сфері прикордонного екологічного контролю: проведення екоконтролю промислових та продовольчих товарів, мінеральної сировини і транспортних перевезень.

ХОЛОДИЛЬНІ МАШИНИ І УСТАНОВКИ

Інженери-механіки цієї спеціальності будуть спеціалістами з:

- розробки та експлуатації техніки для різноманітних технологій, штучного холоду, в т.ч. для комфортно-технологічного кондиціонування приміщень;
- збереження і рефрижираторного транспортування продукції агропромислового комплексу;

- розробки, експлуатації і ремонту холодильних машин та установок виробничих підприємств і побутового призначення;

- низькотемпературних процесів та наднизьких температур, підтримки ефекту надпровідності устаткування розділення повітря.

ПРИКЛАДНЕ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО

Розвиток людської цивілізації тісно пов'язаний із використанням різних матеріалів. Виключно важлива роль матеріалів у розвитку сучасної техніки, адже матеріали, разом зі знаннями та енергією, є основою технічного прогресу. Матеріалознавство грамотно вирішує питання відновлення зношених деталей та їх зміцнення.

З 1999 р. в СумДУ відкривається підготовка спеціалістів вищої кваліфікації в галузі матеріалознавства зі спеціальності "Прикладне матеріалознавство".

Випускники цієї спеціальності в процесі навчання одержать необхідну підготовку для виконання виробничо-технологічної, організаційно-управлінської та дослідницької діяльності в галузі розробки, одержання та термічної обробки матеріалів деталей машин і господарства. Вони можуть працювати в дослідних і ремонтних фірмах з таких питань:

- розробка теплових процесів із застосуванням теплової дії на залізобетоні й кольорові сплави з метою зміни їх струк-

ФІНАНСИ

Більшість управлінських рішень приймаються на підставі фінансових документів, які неможливо підготувати без аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Цю роботу, ще не звичну для нашої економіки, виконують фінансисти-бухгалтери (екскаунтанти). Для цього і готуються випускники означеної спеціальності.

Незамінними вони будуть при оформленні кредитів, вміло визначаючи ступінь комерційного ризику для підприємства-кредитора. В банках вони зможуть працювати як спеціалісти по позиках і будуть визначати рівень кредитоспроможності клієнтів, інвестиційні можливості банків. У великих банках спеціалісти з кредитів працюють по таких напрямках, як цінні папери, векселі, облігації та ін. Аналітики цінних паперів також можуть працювати в брокерських фірмах, інших фінансових інституціях. У страхових же компаніях випускники можуть бути спеціалістами-актуаріями, які будуть обробляти аналізувати статистичні дані з метою визначення прибуткових, а одночасно і конкурентноспроможних страхових премій.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Сфера діяльності спеціалістів цього профілю — техніко-економічна та організаційна підготовка виробництва, його управлінське обслуговування. Вони зможуть:

- визначати основні напрями вдосконалення організаційної структури та механізмів господарювання;
- виконувати техніко-економічне обґрунтування проектів;
- визначати економічну ефективність нової техніки, що впроваджується, технології, методів та систем автоматизації виробництва, а також виконувати аналіз виробничої та господарської діяльності підприємств та їх підрозділів;
- визначати техніко-економічні норми витрат трудових та матеріальних ресурсів на підприємствах;
- аналізувати діючі системи оплати праці та матеріального стимулювання робітників підприємств, впроваджувати ефективні методи кооперації праці тощо.

В рамках цієї спеціальності кращі студенти матимуть можливість одержати ступінь магістра з таких профілізацій:

- економіка підприємства;
- маркетинг;
- міжнародна економіка;
- економіка підприємства та організація виробництва;
- економіка природокористування та охорони навколишнього середовища.

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

Випускникам цієї спеціальності присвоюється кваліфікація менеджер.

Менеджер підготовлений до планово-економічної, організаційно-управлінської, проектної, дослідної діяльності в галузі організації виробництва. Його функціями є: розробка, планування та організація виробничих процесів, введення нових форм, передових методів та засобів організації праці, забезпечення підвищення продуктивності праці, ефективного використання трудових та матеріальних ресурсів, зниження виробничих витрат, формування ефективних систем управління організацією, практичне керівництво організацією та її підрозділами.

Менеджер призначений для роботи на підприємствах промисловості, будівництва, зв'язку, в науково-дослідних та проектно-конструкторських організаціях, підприємствах торгівлі та послуг для населення.

Менеджер може працювати відповідальним виконавцем підрозділів підприємств та організацій: груп, бюро, секторів, змін, ділянок, відділів тощо, а також займати посади лінійного керівника (його заступника).

тури та властивостей у заданому напрямі;

- створення об'ємного та поверхневого термозміцнення, легіювання і наплавки зношених і відновлених деталей;

- визначення причин і механізмів руйнування матеріалів деталей і вузлів машин;

- на основі даних фізики твердого тіла та експериментальних закономірностей прогнозувати конструкційну міцність металів;

- володіти методами й експлуатувати обладнання для структурного аналізу та визначення фізичних властивостей конструкційних матеріалів;

- працювати в лабораторіях промислових підприємств;

- застосовувати технологічні процеси зварювання і наплавлення для відновлення деталей машин і механізмів, підвищення якості, надійності та довговічності відновлених деталей;

- використовувати сучасні комп'ютерні комплекси та програмне забезпечення при роботі процесів термозміцнення.

Правила прийому

1. Правила прийому до Сумського державного університету (СумДУ) та Правила прийому до машинобудівного коледжу СумДУ (додаток №1 до Правил прийому) розроблені відповідно до "Умов прийому на перший курс вищих навчальних закладів України" та "Змін та доповнень до Умов прийому на перший курс вищих навчальних закладів України" (затверджені наказом Міністерства освіти України від 29.01.96р. №21 та від 9.01.97р. №4) і затверджені в установленому порядку.

Правила прийому на перший курс Військового інституту артилерії при СумДУ розробляються і затверджуються окремим документом у відповідності до "Тимчасового Положення про організацію підготовки офіцерів у цивільних вищих навчальних закладах України" і "Положення про прийом до вищих військово-навчальних закладів Міністерства оборони України".

2 До СумДУ приймаються громадяни України, які мають загальну середню освіту. Підготовка громадян зарубіжних країн здійснюється згідно з Законом України "Про правовий статус іноземців", Постановою Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 р. №136 "Про навчання іноземних громадян в Україні" та Указом Президента України від 25.03.94 р. №112/94 "Про заходи щодо розвитку економічного співробітництва областей України з суміжними областями Російської Федерації".

Іноземні громадяни українського походження користуються тими ж правами, що і громадяни України, якщо вони:

- мають документ про освіту з відзнакою;
- були учасниками міжнародних та призерами державних олімпіад із загальноосвітніх дисциплін, іспит з яких визначено як профілюючий для вступу на обрану вступником спеціальність.

3 Усі вступники користуються рівними правами незалежно від статі, расової, національної належності, соціального та майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, віросповідання, місця проживання та інших обставин.

4 Прийом до СумДУ здійснюється для підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр (відповідно до отриманої державної ліцензії). Підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями - спеціаліст, магістр - здійснюється після успішного закінчення підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем - бакалавр.

5 Фінансування підготовки фахівців проводиться:

- за рахунок коштів Державного бюджету України, республіканського бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів - за державним замовленням;
- за рахунок коштів відповідних юридичних та фізичних осіб для роботи у недержавному секторі народного господарства;
- за рахунок власних коштів особи - для роботи у державному і недержавному секторах народного господарства (за бажанням).

Підготовка спеціалістів для державного сектора народного господарства здійснюється за державними контрактами.

6 Обсяги підготовки за кожним напрямом підготовки (спеціальності), що фінансуються за рахунок державного бюджету, встановлюються університету Міністерством освіти України.

Обсяги підготовки, що фінансуються за рахунок інших джерел

фінансування, визначаються університетом як різниця між ліцензованим обсягом підготовки та сумарним обсягом підготовки, що фінансується за рахунок державного бюджету.

7 На навчання без відриву від виробництва в межах обсягу прийому, встановленому на напрям підготовки, що фінансується за рахунок державного бюджету, приймаються особи, які працюють за профілем обраної спеціальності відповідного напрямку не менше одного року, військовослужбовці, звільнені у запас в 1999 році, випускники вищих навчальних закладів 1-2-го рівнів акредитації і професійних навчально-виховних закладів різних рівнів, які вступають на споріднені спеціальності. Випускники вищих навчальних закладів 1-2-го рівнів акредитації, які вступають на споріднені спеціальності на місця, що фінансуються за рахунок фізичних та юридичних осіб, можуть бути прийняті на навчання без відриву від виробництва за скороченим навчальним планом.

8 Цільовий прийом організовується відповідно до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (в редакції Закону України від 19.12.91 р. зі змінами та доповненнями від 01.07.92 р. та 06.06.96 р.) і Постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.92 р. №408 "Про пільги для сільської молоді при прийомі до вищих навчальних закладів, удосконалення системи перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів". Місця для цільового прийому виділяються рішенням приймальної комісії в межах обсягу підготовки за рахунок державного бюджету, але їх кількість не повинна перевищувати 50% від плану прийому з кожного напрямку підготовки (спеціальності).

Конкурс на цільові місця організується з кожної спеціальності і повинен складати для вступників, які приступили до вступних іспитів, не менше 1,5 особи на місце згідно з квотою по виділених місцях. При незабезпеченні цього конкурсу приймальна комісія зменшує квоту з урахуванням збереження зазначеного конкурсу.

9 Організацію прийому до СумДУ здійснює приймальна комісія, яка затверджується наказом ректора і діє згідно з Положенням про приймальну комісію вищого навчального закладу України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 01.03.95 №49.

10 Прийом документів проводиться з 7 червня по 15 липня. Прийом документів на заочну форму навчання на місця, що фінансуються за рахунок фізичних та юридичних осіб, проводиться з 1 вересня по 31 липня.

11 Вступники надсилають поштою або подають особисто заяву про вступ до СумДУ, в якій зазначають напрям підготовки (обрану спеціальність), форму навчання.

До заяви вступник додає документ про загальну середню освіту в оригіналі, копію трудової книжки (при вступі на навчання без відриву від виробництва), медичну довідку за формою 086-У, 8 фотокартки розміром 3x4 см. Паспорт (свідоцтво про народження для осіб, які за віком не мають паспорта), військовий квиток (посвідчення про приписку до призовної дільниці) та документи, що дають право на пільги, вступник пред'являє особисто в строки, визначені для подання документів.

Також вступники можуть додати договір із відповідними юридичними та фізичними особами на підготовку спеціаліста.

Особі, які вступають на умовах цільового прийому, на підготовку, яка фінансується з державного бюджету, згідно з встановленими квотами, додають направлення, видане відповідними органами управління Ради Міністрів Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, а також міністерствами, відомствами, підпри-

емствами, організаціями, установами, що уклали договори із СумДУ відповідно до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" в редакції Закону України від 19.12.91 р., зі змінами та доповненнями від 01.07.92 р. та 06.06.96 р. (для 3 та 4 категорії осіб).

12 Незалежно від форм фінансування підготовки, прийом проводиться на конкурсній основі за результатами вступних випробувань.

13 Вступні іспити на всі форми навчання проводяться з 16 липня за розкладом, який затверджується приймальною комісією.

14 Вступники, які атестовані з української мови, складають обов'язковий конкурсний іспит з цієї дисципліни у формі диктанту за п'ятибальною системою. Для осіб, які не атестовані з української мови, встановлюється конкурсний іспит з російської мови у формі диктанту.

Крім цього іспиту, для відповідних спеціальностей у залежності від напрямку підготовки за професійним спрямуванням, встановлюється наступний перелік вступних іспитів, форм їх проведення та бальна система оцінювання знань.

Напрямок підготовки за професійним спрямуванням	Спеціальність	Перелік екзаменів, форма їх проведення, система оцінок	
		Профілюючий іспит	Другий іспит
0305 Філологія	7.030507 Переклад	Англійська мова (усно), 10 балів	Фізика (усно), 5 балів
0601 Право *	5.060101 Правознавство	Правознавство (усно), 10 балів	Історія (усно), 10 балів
0501 Економіка і підприємництво *	7.050104 Фінанси 8.050107 Економіка підприємства	Математика (письмово), 10 балів	
0502 Менеджмент	8.050201 Менеджмент організацій		
0708 Екологія	8.070801 Екологія та охорона навколишнього середовища	Математика (письмово), 10 балів	Біологія (письмово), 10 балів
0802 Прикладна математика *	7.080202 Прикладна математика	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
0803 Механіка	8.080303 Динаміка і міцність	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
0804 Комп'ютерні науки	6.080400 Інформаційні технології проектування	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
0901 Інженерне матеріалознавство	7.090101 Прикладне матеріалознавство	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
0902 Інженерна механіка *	8.090202 Технологія машинобудування 8.090203 Металорізальні верстати та системи 8.090204 Інструментальне виробництво 8.090209 Гідравлічні і пневматичні машини 8.090220 Обладнання хімовиробництва і підприємств будматеріалів	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
0905 Енергетика	8.090520 Холодильні машини і установки 8.090508 Компресори, пневмоагрегати та вакуумна техніка	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
0908 Електроніка *	8.090801 Фізична та біомедична електроніка 8.090802 Електронні прилади та пристрої 8.090803 Електронні системи	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
0914 Комп'ютеризовані системи, автоматика та управління	7.091401 Системи управління і автоматики	Математика (письмово), 10 балів	Фізика (усно), 10 балів
1101 Медицина	7.1101 Лікувальна справа	Біологія (письмово), 10 балів	Хімія (письмово), 10 балів

* Напрями підготовки, за якими здійснюється прийом як на денну, так і заочну форму навчання.

Програми вступних випробувань відповідають програмам середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладів. Критерії оцінок знань з кожної складової вступних іспитів та шкали переводу, що визначають відмінні та незадовільні оцінки, розробляються екзаменаційними комісіями і затверджуються приймальною комісією.

15 Зараховуються без вступних випробувань на протязі строку прийому документів учасники міжнародних олімпіад за умови, якщо вони вступають на спеціальності, для яких профілюючим є іспит з дисципліни, з якої вони були учасниками вищезгаданих олімпіад.

16 Звільняються від вступних іспитів і можуть бути зараховані протягом строку прийому документів за наслідками співбесіди, яка визначає рівень (достатній, задовільний, недостатній) загальноосвітньої підготовки, нахилу та здібностей, необхідних для оволодіння обраною спеціальністю (особи, які не рекомендовані до зарахування за наслідками співбесіди, складають вступні іспити):

а) особи, які закінчили середні та професійно-технічні заклади освіти з відзнакою (відмінними оцінками) і віднесені до категорії 1 та 2, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи неповнолітніх дітей померлих громадян, віднесених до категорії 1 та 2, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, і дітей померлих громадян з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 3, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, а також дітей, яким встановлено інвалідність, пов'язану з Чорнобильською катастрофою, і дітей до досягнення повноліття, які мають підстави для встановлення 2, 3 або 4 категорії громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (відповідно до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" від 19.12.91 р. зі змінами та доповненнями від 01.07.92 р. та 06.06.96 р.);

б) призери IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін та призери III етапу Всеукраїнських конкурсів захистів науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України;

в) призери III етапу (обласних, в Автономній Республіці Крим - республіканської, у містах Києві та Севастополі - міських) Всеукраїнських учнівських олімпіад та призери II етапу Всеукраїнських конкурсів - захисту науково-дослідницьких робіт, учнів-членів Малої академії наук України (за умови проведення конкурсів-захисту на базі СумДУ і наявності відповідного диплома СумДУ);

г) вступники із країн СНД, які є переможцями державних олімпіад із загальноосвітніх дисциплін. Дія пунктів 16 б, в, г розповсюджується на осіб, що вступають на спеціальності, для яких профілюючим є іспит з дисципліни, з якої вони були призерами вищезгаданих олімпіад та конкурсів;

д) призери IV етапу Всеукраїнських конкурсів фахової майстерності та олімпіад із спеціальних дисциплін учнів випускних курсів професійних навчально-виховних закладів за умови, що вони вступають на відповідну спеціальність (відповідність спеціальності визначається приймальною комісією);

ж) випускники старшої школи (за наявності відповідного договору на підготовку за замовленням підприємства державного сектора економіки), нагороджені золотою (срібною) медаллю при вступі на денну форму навчання, за виключенням напрямів підготовки "Філологія", "Право", "Економіка і підприємництво", "Менеджмент", "Екологія", "Прикладна математика", "Комп'ютерні науки", "Медицина" (на випускників вищих навчальних закладів 1-2 рівнів акредитації та професійних навчально-виховних закладів на базі основної школи, які отримали диплом з відзнакою, зазначений порядок поширюється при вступі на спеціальності, що відповідають одержаним професіям);

з) випускники машинобудівного коледжу СумДУ, які мають відповідну рекомендацію педагогічної ради коледжу, затверджену рішенням приймальної комісії, і направлені на навчання підприємствами державного сектора народного господарства згідно з відповідними договорами, при вступі на відповідні спеціальності напрямків "Інженерна механіка", "Енергетика", "Механіка", "Інженерне матеріалознавство";

е) особи, які вступають на місця, що фінансуються за рахунок фізичних та юридичних осіб.

До позитивних наслідків співбесіди за рішенням приймальної комісії, яке приймається в строк до 6 липня, можуть бути прирівняні результати підсумкового рейтингу або випускних екзаменів, суміщених з достроковими вступними в навчальних закладах, що входять до навчально-науково-виробничого комплексу СумДУ, конкурсних контрольних робіт за умови проведення їх на базі СумДУ за завданнями, які розроблені предметними екзаменаційними комісіями університету.

17 Дія пунктів 15, 16 б, в, г розповсюджується на такі профілюючі дисципліни (додатково до зазначених в п.14) відповідно до напрямів підготовки:

- "Механіка", "Інженерна механіка", "Енергетика", "Комп'ютерні науки", "Електроніка" - фізика;

- "Екологія" - хімія, біологія;

- "Інженерне матеріалознавство" - хімія, фізика;

- "Прикладна математика", "Комп'ютеризовані системи, автоматика і управління", "Комп'ютерні науки" - інформатика і обчислювальна техніка.

18 Рішенням приймальної комісії можуть бути звільнені від складання іспиту з дисципліни, що співпадає з дисципліною відповідної олімпіади, конкурсу-захисту із зарахуванням за цю дисципліну максимальної кількості балів (у відповідності до п.14) особи, які перелічені в п.16 б, в, г.

19 Дія пунктів 15, 16 б, в, г, д, 18 поширюється тільки на призерів (учасників) олімпіад (конкурсів), що проводились Міністерством освіти України та Міністерствами освіти інших держав, і які під час проведення олімпіад (конкурсів) навчались у 1998-1999 навчальному році в 11/12 класах старшої школи та на випускних курсах професійних навчально-виховних закладів.

20 Зарахування на перший курс випускників підготовчого відділення (ПВ) СумДУ, які успішно витримали вступно-випускні екзамени, що проводяться в кінці навчання на ПВ за завданнями вступних екзаменів (слухачі ПВ, які не виконали план учбового процесу або не склали випускних екзаменів, можуть складати вступні випробування на загальних підставах), здійснюється у відповідності до Правил прийому на ПВ СумДУ (додаток 2).

21 Для випускників 1999 р. (якщо в документі про освіту цих випускників - оцінка тільки "4" і "5") відповідних груп профільних класів навчальних закладів, що входять до навчально-науково-виробничого комплексу СумДУ і навчальний процес в яких ведеться з участю викладачів університету за узгодженими навчальними планами і програмами, визначаються у відповідності до угод, укладених СумДУ і переліченими навчальними закладами, такі умови вступу:

а) надається право зарахування на виділені місця за результатами підсумкових рейтингів випускників Сумських гімназій №№ 1, 2, які безпосередньо підпорядковані університету (це рішення може бути прийняте приймальною комісією по випускниках, які протягом останніх двох років навчання мають найвищі підсумкові рейтингові показники, але не менше 90% від максимального рейтингу при вступі на спеціальності напрямів підготовки "Філологія", "Економіка і підприємництво", "Менеджмент", "Прикладна математика", "Комп'ютерні науки", "Право", "Медицина", і не менше 85% від максимального рейтингу при вступі на інші спеціальності); ці вступники звільняються від подальшого складання вступних випробувань в разі подання в приймальну комісію в строк до 6 липня необхідних документів у відповідності до п.11;

б) на підставі особистої заяви і відповідного спільного рішення педагогічної ради навчального закладу і приймальної комісії університету (допуску) випускні екзамени у відповідних класах поєднуються з достроковими вступними екзаменами в університет і проводяться в травні - червні місяцях на базі університету або безпосередньо в навчальних закладах екзаменаційними комісіями, до складу яких входять викладачі університету і відповідних навчальних закладів і головами яких призначаються голови предметних екзаменаційних комісій університету.

При прийомі випускних екзаменів застосовуються дві шкали оцінок: у відповідності до п.14 - для зарахування результатів екзаменів як вступних і 5-бальна - для випускного екзамену /з екзамену з мови та літератури, як вступного зараховується оцінка з мови/.

Вступники, які набрали на відповідних дострокових вступних екзаменах 24 бали і більше при вступі на напрями підготовки "Медицина", "Екологія" і "Комп'ютерні науки", 19 балів і більше - на напрямок підготовки "Філологія", 14 балів і більше - на напрями підготовки "Економіка і підприємництво", "Менеджмент", 21 бал і більше - при вступі на всі інші спеціальності, можуть бути звільнені від складання вступних випробувань в основному потоці (з 15 липня) в разі подання в приймальну комісію в строк до 6 липня необхідних документів у відповідності до п.11 і екзаменаційного листа дострокових іспитів;

в) кількість місць з кожного напрямку (спеціальності), на які зараховуються зазначені в п.п.8, 16в,ж,з, 20, 21 категорії абітурієнтів, визначається приймальною комісією до початку прийому документів і остаточно затверджується в залежності від конкурсної ситуації до 8 липня. При цьому кількість місць загального конкурсу (із складанням вступних екзаменів) повинна складати не менше 40% від місць державного замовлення. Після цього до 12 липня приймальна комісія може рекомендувати до зарахування абітурієнтів у відповідності до п.21 а, б за конкурсом окремо з кожної спеціальності. Інформація про вакантні місця, що залишилися, доводиться до відома абітурієнтів. Приймальна комісія за згодою вступника може прийняти до 14 липня рішення про його зарахування на вакантні місця цієї категорії на іншу спеціальність.

На місця цієї категорії, що залишились, за

рішенням приймальної комісії можуть бути зараховані абітурієнти які набрали на відповідних дострокових іспитах меншу кількість балів, ніж зазначено в п.21б, і які направлені на навчання підприємствами та установами на договірній основі.

Випускники, які на цьому етапі не зараховані до складу студентів, беруть участь у завершальному етапі конкурсного зарахування без складання вступних екзаменів в основному потоці, або на підставі особистої заяви, яка подається в приймальну комісію до 16 липня, беруть участь у складанні вступних екзаменів з 16 липня (при цьому результати дострокових іспитів при зарахуванні втрачають свою силу).

22 За наявності відповідного договору на підготовку за замовленням підприємства державного сектора економіки для слухачів підготовчих курсів СумДУ (крім абітурієнтів, які вступають на спеціальності напрямів "Філологія", "Право", "Економіка і підприємництво", "Медицина", "Екологія", "Менеджмент"), які відвідали не менше 75% занять і мають оцінки тільки "4" і "5" за підсумковими контрольними заходами з усіх дисциплін (успішно виконали відповідну навчальну програму - для слухачів заочних підготовчих курсів), та випускників навчальних закладів, які входять до навчально-науково-виробничого комплексу СумДУ і знаходяться в місцях розташування філій підготовчих курсів, проводяться дострокові вступні іспити. Ці іспити проводяться на філіях або безпосередньо в університеті в період з 20 червня по 5 липня за умови подання в приймальну комісію, яка організує виїзні відбіркові комісії, необхідних документів у відповідності до п.11 Правил прийому.

Якщо ці вступники до 8 липня подають в приймальну комісію екзаменаційний лист дострокових іспитів, то результати цих іспитів зараховуються їм як вступні випробування. На цих абітурієнтів розповсюджується дія п.п.21б,в. При неподанні у зазначений строк екзаменаційного листа результати дострокових іспитів їм не зараховуються, і вони беруть участь у вступних випробуваннях з 16 липня.

23 Особи, які успішно витримали вступні випробування, зараховуються за конкурсом відповідно до кількості набраних балів. При цьому конкурсне зарахування на денну форму навчання (на місяця, що залишилися після зарахування зазначених в п.п. 8, 15, 16, 20, 21 категорій абітурієнтів) проводиться за такими групами напрямів підготовки відповідно до встановленого обсягу прийому за спеціальностями:

- "Філологія";
- "Право";
- "Економіка і підприємництво", "Менеджмент";
- "Екологія";
- "Прикладна математика", "Механіка";
- "Інженерна механіка", "Інженерне матеріалознавство", "Енергетика", "Комп'ютерні науки";
- "Електроніка", "Комп'ютеризовані системи автоматика і управління";
- "Медицина".

Зарахування на навчання без відриву від виробництва проводиться за напрямами підготовки з подальшим навчанням на старших курсах за окремими спеціальностями.

24 Випускники старшої школи, нагороджені золотою (срібною) медаллю, та особи, які одержали диплом з відзнакою по закінченні вищих навчальних закладів 1-2 рівнів акредитації та професійних навчально-виховних закладів, за умови складання профілюючого іспиту з оцінкою "дев'ять" або "десять" балів, що відповідає відмінній оцінці, звільняються від складання інших іспитів. На осіб, які одержали диплом з відзнакою після закінчення вищезгаданих закладів на базі повної загальної середньої освіти, зазначений порядок поширюється при вступі на спеціальності, що відповідають одержаним професіям.

25 Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні випробування у зазначений за розкладом час або одержали незадовільну оцінку, до участі в наступних вступних випробуваннях не допускаються. Апеляція на результати вступних випробувань подається в день проведення усного або не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки з письмового вступного випробування і розглядається апеляційною комісією, склад та порядок роботи якої затверджується наказом ректора.

26 Відповідно до суми набраних балів, за окремим конкурсом зараховуються на цільові місця особи, які мають цільове направлення згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.92р. №408 "Про пільги для сільської молоді при прийомі до вищих навчальних закладів, удосконалення системи перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів".

Особи, які не зараховані за цільовим прийомом, можуть брати участь у конкурсі на загальних підставах.

27 Зараховуються поза конкурсом на всіх етапах зарахування при одержанні вступних позитивних оцінок:

- а) особи, яким Законом України "Про статус ветеранів

війни, гарантії їх соціального захисту" надане таке право;

б) діти-сироти та діти, які залишилися без піклування батьків;

в) інваліди I-II груп, яким не протипоказане навчання за обраною спеціальністю;

г) особи, віднесені до категорій 1 та 2, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи неповнолітніх дітей померлих громадян, віднесених до категорії 1 і 2, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, і дітей померлих громадян з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 3, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, а також дітей, яким встановлено інвалідність, пов'язану з Чорнобильською катастрофою, і дітей до досягнення повноліття, які мають підстави для встановлення 2, 3 або 4 категорій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (відповідно до Закону України "Про статус і соціальних захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" від 19.12.91 зі змінами та доповненнями від 01.07.92 та 06.06.96), а також особи, віднесені до категорій 3 та 4, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи і проживають на територіях радіоактивного забруднення та направлені на навчання згідно з планами цільової підготовки або договорами з підприємствами.

Якщо кількість місць за спеціальностями (напрямами) виявиться меншою за кількість зазначених вище осіб, то зарахування серед них проводиться за результатами конкурсу.

28 За рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального забезпечення приймальна комісія розглядає питання про можливість зарахування поза планом за результатами співбесіди і з правом навчання за місцем проживання інвалідів, які неспроможні відвідувати навчальний заклад.

29 Серед вступників, які мають однаковий конкурсний бал, у перерахованій послідовності на всіх етапах зарахування зараховуються особи:

а) діти працівників органів внутрішніх справ, які загинули при виконанні службових обов'язків;

б) які вступають на умовах цільового прийому;

в) які направлені на навчання підприємствами та установами на договірній основі;

г) які вступають на спеціальність (в межах групи напрямів підготовки згідно з п.23), з якої в частково прохідному балі є вакантні місця;

д) випускники вищих навчальних закладів 1-2 рівнів акредитації та професійних навчально-виховних закладів різних типів, які вступають на споріднені спеціальності;

е) які мають більш високий бал із профілюючого іспиту;

ж) випускники відповідних класів навчальних закладів, що входять до навчально-науково-виробничого комплексу університету;

з) військовослужбовці, звільнені в запас у 1999 році;

и) абітурієнти, які мають стаж роботи за профілем обраної спеціальності не менше одного року /для денного відділення - півроку за станом на 1 липня/;

к) які мають більш високий середній бал за документом про загальну середню освіту з дисциплін у відповідності до п.п.14,17, фізики (для спеціальності "Лікувальна справа").

При зарахуванні на місця, що залишилися, приймальною комісією враховуються потреби цільової підготовки, успіхи абітурієнтів у попередньому навчанні, загальний стаж роботи, нахили та здібності, необхідні для оволодіння обраною спеціальністю, участь у творчих та інших професійних конкурсах, олімпіадах та інші обставини.

30 Зарахування на денну форму навчання проводиться не пізніше 1 серпня, на навчання без відриву від виробництва - не пізніше 10 днів після закінчення вступних випробувань.

31 Вступники, які успішно склали вступні випробування, але не зараховані до складу студентів на місця держзамовлення, можуть бути в строк з 1 до 30 серпня зараховані у відповідності до п.5 на місця з іншими джерелами фінансування.

32 При вирішенні питань зарахування у відповідності до п.п.16 ж, з, е, 20, 22, 27 г, 29 в, 31, приймальною комісією, на підставі розгляду представлених угод (контрактів), приймається рішення, а зарахування здійснюється після виконання з боку замовника фінансових умов угод (контрактів).

33 Особи, які не пройшли за конкурсом до вищого навчального закладу, можуть брати участь з набраними балами у конкурсі до інших вищих навчальних закладів за наявності вакантних місць та за умови складання однакових вступних випробувань.

34 Особи, які без поважних причин не приступили до занять протягом 10 днів від дня їх початку, відраховуються з університету. На звільнені при цьому місця може проводитись додаткове зарахування за конкурсом осіб, які склали вступні випробування в університет або в інший навчальний заклад відповідного рівня акредитації.

35 Усі питання, пов'язані з прийомом до СумДУ, вирішуються приймальною комісією.

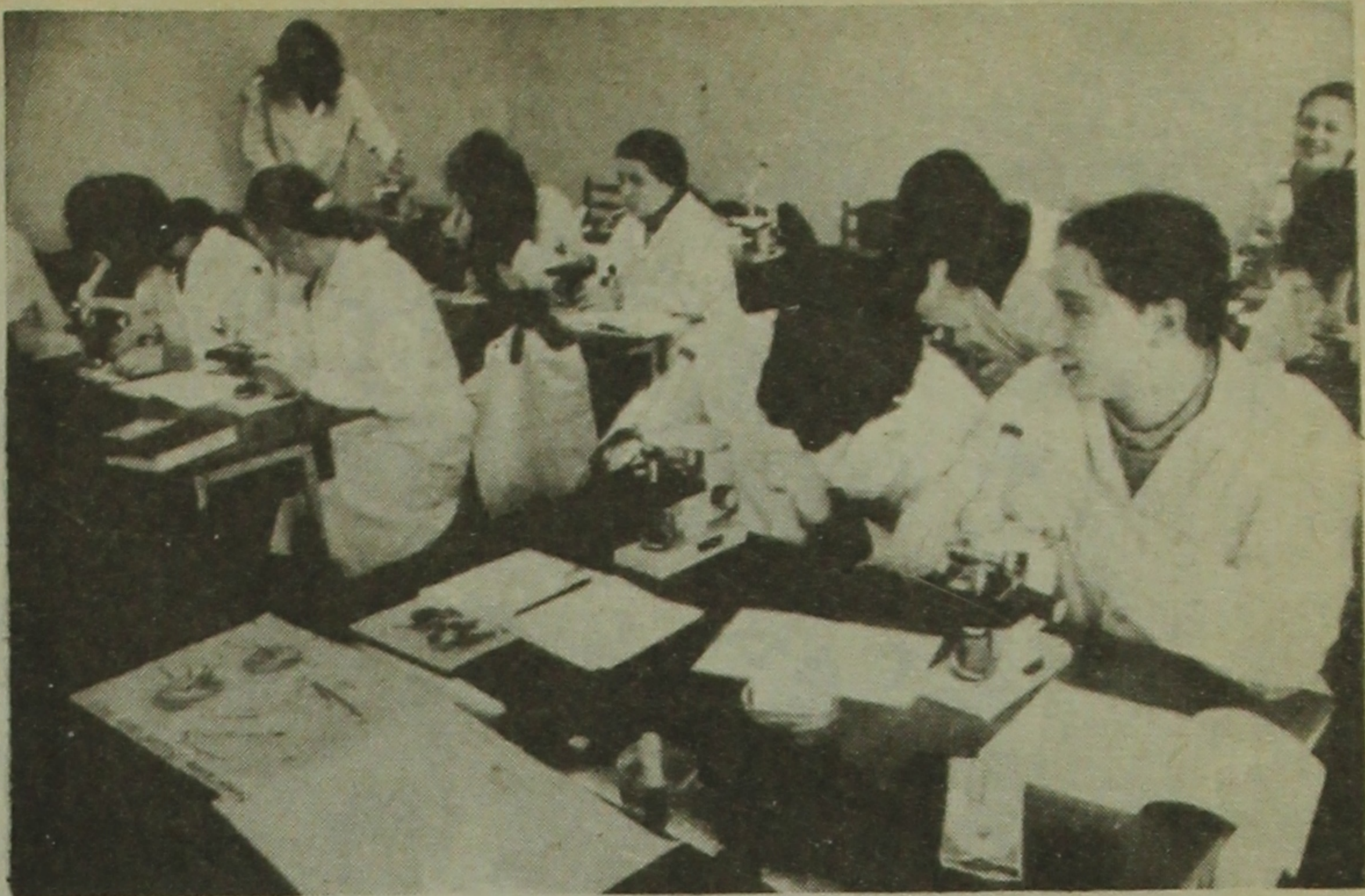
ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА

Випускники цього фаху — лікарі, здатні за допомогою клінічних, лабораторних та інструментарних методів, методів нетрадиційної та народної медицини проводити лікування і профілактику різноманітних захворювань за напрямками: терапія, педіатрія, хірургія тощо. Лікарі, які готуються в СумДУ, мають поглиблену підготовку і з дисциплін за фахом, і з таких навчальних дисциплін, як комп'ютерна техніка й інформатика, біофізика, медична апаратура, автоматична, математична та медична статистика, інші.

Після закінчення шестирічного терміну навчання, протягом одно- або півторарічного інтернатурного циклу, опановується вузькопрофільна спеціалізація лікаря.

На медичному факультеті найбільша кількість докторів наук — 19, працює 55 кандидатів наук, які раніше працювали в багатьох регіонах Радянського Союзу.

ФАХОВИЙ СПЕКТР СумДУ

Майбутні медики вивчають анатомію

ЕЛЕКТРОННІ ПРИЛАДИ І ПРИСТРОЇ

Інженер електронної техніки на основі кваліфікаційного рівня — спеціаліст — набуває вміння:

— здійснювати розробку та конструювання окремих видів для просвічуючих та растрових електронних мікроскопів;

— здійснювати конструкторську розробку окремих вузлів для газових аналізаторів, ізотопного та твердотілого маспектрометра;

— розробляти конструкцію систем формування потоків заряджених часток та плівкових тензодатчиків, терморезисторів, елементів мікросхем;

— розробляти технології та здійснювати осадження металевих плівок, нітридних та карбонітридних покриттів, використовуючи вакуумні та іонно-плазмові установки;

— проводити аналіз хімічного складу газового середовища методом маспектрометрії;

— проводити дослідження кристалічної структури, фазового та елементного складу методом електронної мікроскопії та вторинно-іонної маспектрометрії;

— здійснювати адміністративно-організаційну роботу в системі науки, освіти та виробництва.

ЗАОЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Навчання без відриву від виробництва є однією з основних форм підготовки спеціалістів з вищою освітою в нашому університеті. На цей час на заочному факультеті навчається майже 1000 студентів.

Нині на заочному факультеті проводиться підготовка фахівців за такими напрямками (професійними спрямуваннями): економіка підприємництва, інженерна механіка, прикладна математика, електроніка, право з подальшим навчанням на старших курсах за кваліфікаційним рівнем "спеціаліст" за спеціальностями: фінанси; економіка підприємства; технологія машинобудування; металорізальні верстати та системи; інструментальне виробництво; гідравлічні і пневматичні машини; обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів; електронні прилади і пристрої; електронні системи; прикладна математика; правознавство.

Термін навчання з усіх спеціальностей становить: для отримання кваліфікації бакалавра — 4,5 роки, а кваліфікації спеціаліст — 6 років.

Особливістю заочної форми навчання є поєднання аудиторних занять протягом певного періоду в університеті з самостійною роботою вдома. Навчальний рік розподілений на два семестри. На початку кожного навчального семестру для студентів-заочників проводиться настановча сесія, на якій вони слухають лекції, виконують лабораторні роботи, отримують контрольні завдання і необхідну навчально-методичну літературу. Лабораторно-екзаменаційні сесії проводять в січні та червні. Протягом навчального року згідно з розкладом на кафедрах відбуваються кон-

сультації викладачів.

На період настановчих та екзаменаційних сесій студентам-заочникам надається за місцем роботи додаткова оплачувана відпустка. Вона становить в сумі 30 календарних днів на навчальний рік для студентів 1-2 курсів, 40 днів для студентів старших курсів і чотири місяці для виконання і захисту дипломного проекту.

Для вирішення навчально-організаційних питань, питань організації прийому на заочну форму навчання в містах Охтирка, Шостка, Конотоп і Глухів створені навчально-консультативні пункти (НКП) заочного факультету. Прийом на перший курс НКП проводиться на контрактній основі за підсумками співбесіди.

Крім того, починаючи з 1998 року, на факультеті організоване навчання зі скороченим терміном на базі середньої спеціальної освіти.

Прийом випускників технікумів і коледжів, які вступають на споріднені спеціальності, проводиться на контрактній основі за результатами співбесіди. Термін навчання для спеціальностей "фінанси" та "економіка підприємства" — 3 роки 5 місяців, а для спеціальностей "технологія машинобудування", "обладнання хімічних виробництв та підприємств будівельних матеріалів", "гідравлічні і пневматичні машини", "електронні системи", "прикладна математика" — 3 роки 10 місяців.

На факультеті також проводиться прийом на перший курс на позапланові місця на умовах повного відшкодування витрат на навчання шляхом укладення відповідного договору з юридичною або фізичною особою. На таких умовах тільки на 1-му та 2-му курсах навчається більше 300 студентів.

ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ

Підготовка інженерів цієї спеціальності здійснюється за спеціалізацією електронні інформаційно-керуючі пристрої та системи.

Випускники можуть виконувати таку роботу:

— експлуатація комп'ютерних систем та електронних пристроїв різного призначення;

— розробка та виробництво керуючих інформаційних, обчислювальних та вимірювальних пристроїв і комп'ютерних систем;

— розробка та експлуатація сучасного електронно-діагностичного обладнання.

ФІЗИЧНА І БІОМЕДИЧНА ЕЛЕКТРОНІКА

- це сучасні лазерні й іонно-плазмові технології, наукове приладобудування, космічна зв'язок і телебачення, новітні методи діагностики матеріалів, прилади й устаткування мікроелектроніки;

- це застосування нових перспективних матеріалів і компонентів мікроелектроніки на основі складних напівпровідників, ортоферитів, рідких кристалів, надпровідників;

- це застосування сучасних комп'ютерних систем під час моделювання фізичних явищ у технологічних процесах для виробництва устаткування вакуумної електроніки й електроніки твердого тіла;

- це сучасне біомедичне устаткування і його експлуатація з застосуванням комп'ютерної обробки й аналізу, лазерних і іонних технологій, рентгенівських і НВЧ-діагностики.

- вакуумна електроніка;

- методи дослідження і розробки матеріалів електронної техніки;

- математичне і комп'ютерне моделювання фізичних процесів в устаткуванні електроніки;

- експлуатація біомедичної апаратури.

Випускники фізичної електроніки працюють на промислових підприємствах, пов'язаних із виробництвом і експлуатацією електронного устаткування, у науково-дослідних організаціях і інститутах Академії наук, навчальних медичних і діагностичних закладах, у комерційних фірмах, пов'язаних із реалізацією електронних пристроїв, у рекламних агентствах аналогічного профілю і т.д.

Традиційне свято посвяти в студенти

ДОЗВІЛЛЯ

До послуг студентів 40 гуртків художньої самодіяльності.

Пошуку молодих талантів серед першокурсників присвячений щорічний огляд-конкурс "Золотий інтеграл", а найкрасивіша студентка визначається на традиційному весняному конкурсі красунь. Проводиться і конкурс "Містер-університет".

По-справжньому танцювати вас навчать в ансамблі естрадного танцю "Фестиваль".

Першоквітневі "Гуморини", КВіКи користуються великою популярністю не тільки серед студентів та співробітників СумДУ. Загалом же інститутська команда веселих і кмітливих здобула вже визнання на республіканському і навіть міжнародному рівнях.

При бажанні першокурсник може стати не лише глядачем, але й учасником того чи іншого колективу художньої самодіяльності, загальне керівництво якими здійснює студентський клуб.

ЕКСТЕРНАТ

Екстернат є особливою формою навчання осіб (екстернів) за індивідуальними навчальними планами. Екстернами можуть стати особи (без обмеження віку), які мають загальну середню освіту або середню професійну освіту, а також особи з незакінченою або закінченою вищою освітою. Студенти вищих навчальних закладів, навчаючись на екстернаті, можуть отримати другу вищу освіту.

Тривалість екстернату для отримання певного освітнього рівня регламентується індивідуальним навчальним планом.

Лекційні, практичні, семінарські заняття в екстернаті, як правило, не застосовуються, але за бажанням екстернів їм може бути надана можливість відвідувати цикл лекцій та виконувати інші види навчальної роботи.

Навчання в екстернаті здійснюється на основі договорів між університетом та підприємствами, організаціями, громадянами з фінансуванням за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб. Кошторис одного року навчання складається згідно з калькуляцією і залежить від кількості дисциплін, іспитів, заліків та інших видів робіт, які передбачені індивідуальним планом екстерна.

Екстернат організований при заочному факультеті. Для організації екстернату затверджено такий перелік спеціальностей: економіка підприємства, менеджмент організацій, технологія машинобудування, металорізальні верстати та системи, інструментальне виробництво, гідравлічні і пневматичні машини, обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів, холодильні машини і установки, компресори, пневмоагрегати та вакуумна техніка, фізична та біомедична електроніка, електронні прилади та пристрої, електронні системи, системи управління і автоматика.

МАШИНОБУДІВНИЙ КОЛЕДЖ СумДУ

Машинобудівний коледж Сумського державного університету створено згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 526 від 29 травня 1997 року та наказом Міністерства освіти України № 218 від 20.06.97 р. на базі Сумського машинобудівного коледжу, який у листопаді 1997 року відзначив 80 річницю своєї діяльності.

Коледж є вищим навчальним закладом, якому рішенням колегії Міністерства освіти України від 29 вересня 1993 року надано право здійснення освітньої діяльності за I та II рівнем акредитації. Машинобудівний коледж має сучасну матеріальну базу: навчально-лабораторний корпус, навчально-виробничі майстерні, гуртожиток, бібліотеку з читальною залом, 2 спортивні зали та спортивні майданчики, 32 навчальні кабінети, 16 лабораторій.

У коледжі є парк металорізального обладнання у кількості 70 одиниць (у т.ч. 6 верстатів з ЧПК), де студенти вивчають систему різального інструменту.

За роки свого існування педагогічним колективом закладу напрацьований великий досвід у підготовці фахівців для машинобудівної галузі.

У колективі коледжу склалися свої традиції, налагоджені творчі стосунки з провідними підприємствами міста й області.

Машинобудівний коледж СумДУ — це не тільки освітній заклад, а і виховний та культурний осередок обласного центру. Спортивний клуб коледжу "Старт" у міських та обласних змаганнях займає традиційне перше місце. В коледжі успішно працюють народний ансамбль танцю, машинобудівний загін студентів "Машинобудівник".

Навчально-виховний процес у коледжі забезпечують 43 штатних викладача, які мають вищу освіту, а також біля 20 викладачів кафедр університету, які мають вчені звання.

Коледж здійснює підготовку фахівців за навчальними планами підготовки молодших спеціалістів, які розробляються спільно з випускаючими кафедрами і навчально-методичним відділом університету та затверджуються на Вченій Раді університету зі спеціальностей:

- 5.090227 "Обробка матеріалів на верстатах і автоматичних лініях";
- 5.090246 "Хімічне і нафтове машинобудування";
- 5.090403 "Ливарне виробництво чорних і кольорових металів";
- 5.050107 "Економіка підприємства".

Коледж та випускаючі кафедри СумДУ здійснюють ступеневу підготовку молодших спеціалістів, бакалаврів та спеціалістів за схемою:

- після першого курсу у коледжі відбіркова комісія, за встановленими критеріями, відбирає студентів до груп зі спеціальностей: "Обробка матеріалів на верстатах і автоматичних лініях" та "Хімічне і нафтове машинобудування", які будуть навчатися за навчальними планами коледжу;

- на другому і третьому курсах у групах коледжу навчальну роботу ведуть викладачі кафедр СумДУ (лекції, заліки, екзамени) та викладачі коледжу (практичні та лабораторні роботи). На цих курсах студенти вивчають дисципліни I і II курсів СумДУ;

- на четвертому курсі роботу ведуть викладачі коледжу, а в разі необхідності і викладачі випускаючих кафедр СумДУ. На цьому курсі студенти вивчають спецпредмети в обсязі кваліфікації молодшого спеціаліста;

- після закінчення 4-го курсу випускники коледжу зараховуються на 3 курс СумДУ згідно з Положенням.

Термін навчання на спеціальності 5.050107 "Економіка підприємства" складає 3 роки. Після закінчення 3-го курсу випускники коледжу зараховуються на 2 курс економічного факультету СумДУ згідно з Положенням.

- студенти, які після I курсу не потрапили до груп коледжу, навчаються 3 роки і отримують кваліфікацію молодшого спеціаліста і мають право, згідно з Положенням, продовжити навчання у СумДУ з першого курсу за скороченим планом.

ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО ПІДГОТОВЧІ КУРСИ

З метою надання допомоги абітурієнтам у підготовці до вступних іспитів в університет, працюють госпрозрахункові підготовчі курси з різною тривалістю навчання: 8-місячні заочні — з 1 грудня; 6-ти місячні вечірні — з 1 жовтня; 3-х місячні — з лютого; одно-місячні денні — з 20 червня.

Організовані і діють 6-ти місячні вечірні підготовчі курси в деяких райцентрах області. Правилами прийому на 1 курс університету щорічно передбачаються дострокові вступні іспити для слухачів підготовчих курсів.

Філії підготовчих курсів можуть відкритися в будь-якому районі області на базі однієї зі шкіл будь-якого напрямку підготовки, але в тому випадку, коли кількість бажаючих слухачів не менше 25 чоловік.

В одному з залів університетської бібліотеки

ОФЦЕРИ ЗАПАСУ

На базі військового інституту артилерії СумДУ розпочата військова підготовка офіцерів запасу з числа студентів-юнаків інженерного, фізико-технічного і механіко-математичного факультетів університету. Ті, хто пройде цю підготовку, звільняються від строкової військової служби і їм присвоюється офіцерське звання.

ПІДГОТОВЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

Підготовче відділення при СумДУ створене в 1985 році з метою надання допомоги, при вступі до вищих навчальних закладів, молоді, у якої з різних причин утворилась перерва між закінченням середнього загальноосвітнього закладу і часом вступу до вищого навчального закладу.

За цей час на підготовчому відділенні навчалися майже 1100 слухачів, із яких 911 було зараховано до університету. Кількість слухачів, які навчалися на ПВ, щорічно змінювалась від 50 до 100 чоловік.

Прийом документів на ПВ проводиться з 1 жовтня по 25 листопада. При цьому подаються ті ж документи, що і для вступу до університету. Зарахування на підготовче відділення проводиться на підставі розгляду документів після співбесіди. Іногородні слухачі забезпечуються гуртожитком.

Заняття проводяться з 1 грудня по 1 липня, випускні іспити — з 1 по 8 липня. Підготовка слухачів здійснюється на умовах повної компенсації вартості навчання за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб. Заняття проводяться за денною формою навчання.

За 8 місяців навчання на ПВ найкваліфікованіші викладачі університету проводять зі слухачами майже 800 академічних годин занять із дисциплін, винесених на вступні іспити до університету. Розглядається шкільний матеріал за програмою 8-11 класів.

Зарахування на перший курс університету слухачів підготовчого відділення проводиться на пільгових умовах за підсумками випускних іспитів на підготовчому відділенні. При цьому слухачі зараховуються на всі спеціальності, з яких проводиться навчання в університеті (крім "Права"), за їх бажанням на денну чи заочну форму навчання.

Слухачі ПВ, які мають договір з підприємствами, організаціями або установами на часткову компенсацію вартості навчання в університеті, зараховуються до СумДУ у випадку, якщо випускні іспити склали без двійок. Слухачі, які не представили договір на цільову підготовку з частковою компенсацією вартості навчання на першому та наступних курсах університету, зараховуються на навчання у випадку, якщо на випускних іспитах набрали кількість балів, не меншу за встановлену для випускників навчальних закладів, що входять до навчально-виробничого комплексу СумДУ. На планові місця, що після цього залишились, проводиться конкурс абітурієнтів. Слухачі, які не вступили до університету на пільгових умовах, можуть додатково брати участь у цьому конкурсі за результатами випускних випробувань на ПВ.

Якщо Вам бракує знань або Ви не вступили до вищого навчального закладу у цьому році — не впадайте у відчай! У Вас є можливість вступити до університету в наступному році. У цьому Вам допоможе підготовче відділення. Ми вміємо вчити, і в цьому Ви можете переконатися самі. Чекаємо на Вас. Бажаємо успіху!

За довідками звертатись: деканат ПВ, вул. Замостянська, 7, поверх 6, або у відділ довузівської підготовки (кім. 329, центрального корпусу), тел. 33-34-48.

ЯК ВСТУПИТИ ВЧИТИСЯ ЗА ДОГОВОРОМ?

При вступі на місця бюджетного фінансування можлива цільова підготовка спеціалістів на замовлення підприємств. При цьому, згідно з договором, передбачається часткове відшкодування витрат підприємством замовником, пов'язаних з підготовкою спеціаліста. При вступі до університету абітурієнти, які мають такий цільовий договір, у випадку однакової кількості балів, отриманих на вступних іспитах, зараховуються першочергово. Такі студенти мають також ряд пільг протягом всього строку навчання при вирішенні окремих соціально-побутових і навчально-організаційних питань.

Крім прийому на місця, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів, на кожную спеціальність, за окремим конкурсом, здійснюється прийом абітурієнтів на навчання за рахунок власних коштів особи або коштів юридичних та фізичних осіб. Такі вступники, при поданні документів і оформленні відповідного договору, звільняються від вступних іспитів і зараховуються протягом строку прийому документів за результатами співбесіди, яка визначає рівень загальноосвітньої підготовки, нахили та здібності, необхідні для оволодіння обраною спеціальністю. Внесення оплати за навчання та кими вступниками проводиться після проходження співбесіди і її позитивних результатів.

ДЛЯ ТИХ, ХТО ЩЕ В СВОЄМУ ВИБОРІ НЕ ВПЕВНИВСЯ ОСТАТОЧНО

ТИСЯЧІ висококваліфікованих фахівців підготував наш навчальний заклад за роки свого існування. Серед його випускників керівники і провідні спеціалісти великих установ та наукових колективів, доктори та кандидати наук, академіки.

На 47 кафедрах працюють близько 500 викладачів, серед яких академіки та члени-кореспонденти галузевих Академій наук України, майже 50 професорів, докторів наук, а також понад 240 доцентів і кандидатів наук. Із 47 кафедр 18 випускових, 31 — очолюють професори. Чимало викладачів і співробітників університету за успіхи у підготовці фахівців відзначені державними нагородами, є Лауреати Державних премій, премій Ради Міністрів та інших.

Саме вони й навчають сьогоднішніх студентів — яких у СумДУ біля 5000 — на денному та заочному відділеннях. Всього в університеті 8 факультетів, які очолюють 2 доктори наук та 6 — кандидати.

Справі підготовки відмінних спеціалістів слугує матеріально-технічна база вузу. А вона складається з 20 корпусів, половина яких — навчальні. Лабораторії та кабінети мають новітні електронно-обчислювальні машини, верстати з ЧПУ, робототехнічні комплекси, електронні мікроскопи, максспектрометри, інше сучасне технічне, фізичне, медичне обладнання.

СумДУ постійно розширюється, будується. Скоро стане до дії науково-виробничий корпус, призначений для випуску дослідно-промислових зразків, розробок учених університету й серійного випуску продукції.

Сучасна в нас і науково-виробнича база, яка дає змогу вести науково-дослідницьку роботу за господарськими договорами з близько 100 підприємствами і організаціями країни, закордонними фірмами.

Основні напрями наукової діяльності СумДУ:

— екологічні проблеми хімічної технології, розробка прогресивних технологій та обладнання для хімічного виробництва;

— створення нових і вдосконалення технологічних процесів машинобудівного виробництва, розробка прогресивних методів обробки і контролю деталей машин та приладів, проектування і оптимізація матеріалообробного устаткування, а також створення нових матеріалів;

— еколого-економічні проблеми і охорона навколишнього середовища;

— розробка математичних моделей, методів і алгоритмів проектування, оптимізація складних систем;

— фундаментальні дослідження у галузі фізики, математики;

— клінічні та лабораторні дослідження у галузі медицини.

Свою децимію у наукові розробки вносять і студенти. Працюючи в лабораторіях, вони на практиці застосовують отримані знання, що в свою чергу знаходить відображення у курсових та дипломних проектах і роботах, наукових публікаціях, винаходах, республіканських конкурсах, щорічних наукових конференціях викладачів, співробітників, аспірантів і студентів, а також у виконанні наукових замовлень промислових підприємств.

За результатами наукових досліджень, співробітники університету в середньому щороку отримують понад 60 авторських свідоцтв та патентів на різноманітні винаходи, друкують понад 100 статей, монографій та наукових посібників, представляють більш як 200 доповідей на міжнародні й республіканські науково-технічні конференції, семінари.

Через аспірантуру, ординатуру, ад'юнкттуру та докторантуру СумДУ ведеться підготовка спеціалістів вищої кваліфікації по спеціальностях університетського профілю.

ЩО ТАКЕ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВО- ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС

З метою ранньої професійної орієнтації учнів середніх шкіл області, кращої їх підготовки до вступу в СумДУ створений навчально-науково-виробничий комплекс, до складу якого на цей час входять: Сумська гімназія №1 та класична гімназія, загальноосвітні школи №№ 2; 6; 7; 10; 17; 27 м. Суми, та № 4 м. Ромни, №2 м. Шостка, Конотопські ліцеї №1; 2, Великочернечинська СШ, Груньський навчально-виробничий комбінат Охтирського району, Глухівська СШ №2. У цих навчальних закладах працюють профільні фізико-математичні, економічні, гуманітарні та медичні класи. Учні профільних класів проходять поглиблену підготовку — згідно з профілем — з хімії, біології, фізики, математики, права, історії, англійської мови, інформатики і т.п. До навчального процесу в усіх профільних класах залучений професорсько-викладацький склад університету, заняття проводяться за інтегрованими навчальними планами.

Заняття в профільних класах м. Суми проводяться безпосередньо в школах та на базі університету. Учні можуть користуватися навчально-лабораторними приладами, бібліотекою, басейном, займатися в різних секціях і гуртках. У школах області викладачі університету проводять заняття циклами: 2-3 рази на рік по 3-4 дні, з виконанням контрольних робіт. Формуються ці профільні класи на конкурсній основі.

Спрямованість довузівської підготовки суттєво впливає на конкурсну ситуацію і на якісний склад студентів.

Координує роботу зі школами відділ довузівської підготовки. Він і надасть вам необхідну інформацію. (Центральний корпус, кімната №329, тел. 33-34-48).

Довідки за телефонами:

приймальна комісія — 33-12-30, 33-34-48;
економічний факультет — 33-13-00;
медичний факультет — 33-54-49;
інженерний факультет — 33-10-24;
механіко-математичний — 33-11-75;
фізико-технічний — 33-71-44;
факультет заочного навчання — 33-34-16.

ДО УНІВЕРСИТЕТУ МОЖНА ДІСТАТИСЯ:

ВІД АВТОВОКЗАЛУ:

тролейбусами №1 до зупинки
"Вулиця Охтирська" та №6 —
"Державний університет";
маршрутним таксі № 11, 13 до зупинки
"Державний університет".

ВІД ЗАЛІЗНИЧНОГО ВОКЗАЛУ:

автобусом №1, троллейбусом №13,
маршрутним таксі №13 до зупинки
"Державний університет".

"Резонанс"

Газета Сумського
державного
університету

Газету віддруковано в Сумській
обласній друкарні.
м. Суми, вул. Кірова, 215.
Наклад 1000 пр. Замовлення №1248.

Редактор В. Садівничий
Телефон: 392-397, Адреса:
м. Суми, вул. Римського-
Корсакова, 2